

WOJEWODA LUBELSKI

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR PN-IL.4131.1.3.2017
WOJEWODY LUBELSKIEGO**

z dnia 18 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy w gminie Józefów

Na podstawie art. 6 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r., poz. 744 ze zm.), po zasięgnięciu opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zarządza się co następuje:

§ 1.

Dotychczasowej ulicy Miszki Tatarza w gminie Józefów nadaje się nazwę ulica Czesława Mużacza „Selima”.

§ 2.

Zarządzenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Stosownie do art. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki - nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować (ust. 1). Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989 (ust. 2). Za jednostki organizacyjne uważa się w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne (ust. 3).

Jak stanowi art. 6 ust. 1 ww. ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku, o którym mowa w art. 4, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wyraża zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1 (ust. 2). Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji

Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio (ust. 3).

Opinia, o której mowa, jest przedstawiana w terminie miesiąca, a w sprawie szczególnie skomplikowanej – nie później niż w terminie 2 miesięcy, od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu (art. 2 ust. 3 ustawy).

W niniejszej sprawie Rada Miejska w Józefowie nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Miszki Tatar.

Pismem z dnia 11 września 2017 r. znak: PN-II.40.39.2017 organ nadzoru wystąpił do Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie o opinię dotyczącą nazwy ulicy Miszki Tatar w Józefowie. Odpowiedź na powyższe wystąpienie została doręczona organowi nadzoru w dniu 27 listopada 2017 r.

Zgodnie z treścią opinii z dnia 23 listopada 2017r., znak: BUW-940-130(4)/17: „*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – KSZpNP wymieniona w nazwie osoba symbolizuje komunizm w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy (...). Miszka Tatar (1912-1943) był młodszym lejtnantem Armii Czerwonej, który po ucieczce z niemieckiej niewoli założył oddział partyzancki, który wszedł w struktury Gwardii Ludowej – zbrojnego ramienia komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej, ściśle podporządkowanej ośrodkom dowódczym w ZSRS. Kierownictwo sowieckie wydawało rozkazy, podejmowało decyzje strukturalne, organizacyjne i personalne dotyczące PPR oraz GL, dostarczało instrukcje oraz wytycznych działania, zapewniało zaopatrzenie i środki finansowe na działalność. Mimo taktycznego odwoływania się do narodowych hasel propagandowych ani GL, ani AL nigdy nie były częścią sił zbrojnych Polskiego Państwa Podziemnego. W odróżnieniu od organizacji polskiego podziemia niepodległościowego (zarówno lewicowych, jak i prawicowych, związanych z ruchem socjalistycznym, ludowym i narodowym) GL PPR była formacją reprezentującą sowiecką rację stanu.*

Według art. 1 ust. 1 ustawy nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować.

Jednocześnie - jak stanowi art. 1 ust. 1 ustawy - za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuverenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989. Nadto zgodnie z wykładnią językową „symbolizować” oznacza przedstawiać coś pod postacią symbolu; być symbolem czegoś (zob. Słownik Języka Polskiego, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 979).

Tym samym ocenić należy, iż fakt honorowania wskazanej postaci w nazwie ulicy sprawia, iż posiada ona charakter nazwy upamiętniającej osobę symbolizującą komunizm”.

Powyższa opinia Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzająca niezgodność nazwy ulicy Miszki Tatar w Józefowie z art. 1 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz pomniki - ma charakter wiążący.

Organ nadzoru w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z opinii IPN. Nie ulega wątpliwości, iż Miszka Tatar był żołnierzem Armii Czerwonej a następnie członkiem oddziału partyzanckiego należącego do Gwardii Ludowej – formacji podporządkowanej ZSRR i reprezentującej sowiecką rację stanu – a zatem nazwa ulicy Miszki Tatar w gminie Józefów jest niezgodna z art. 1 ust. 1 omawianej ustawy, gdyż posiada charakter nazwy upamiętniającej osobę symbolizującą komunizm.

Z uwagi na powyższe, na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy, organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy Miszki Tatar w gminie Józefów.

Jednocześnie należy zauważyć, iż zasadne jest uhonorowanie Czesława Mużacza „Selima” poprzez nadanie dotychczasowej ulicy Miszki Tatar w gminie Józefów nazwy ulica Czesława Mużacza „Selima”.

Czesław Mużacz pseudonimy „Selim”, „Wraga”, to dowódca partyzancki na Zamojszczyźnie, Komendant Rejonu AK, pow. Bilgoraj. Urodził się 5 sierpnia 1915 roku w Brzezinach, gmina Józefów, pow. Bilgoraj. Szkołę ukończył w 1929 roku w Górecku Starym, następnie szkołę rzemieślniczo-przemysłową

w Zamościu. W połowie lat 30 związał się ze Stronnictwem Narodowym, współorganizował komórki partyjne dla młodzieży na Zamojszczyźnie. W 1934 roku wstąpił do Wojska Polskiego, służył w KOP-ie w Lużnikach powiat Dżisna na Wileńszczyźnie. Na początku 1939 roku przeszedł kurs podoficerów w Ossowcu, w kampanii wrześniowej walczył w 3 Pułku Piechoty KOP, (potyczki z Sowietami i Ukraińcami). W 1940 roku został zaprzysiężony do Związku Walki Zbrojnej, był dowódcą, potem komendantem rejonu "Freblówka" (Józefów Biłgorajski). Od listopada 1942 r. dowodził kompanią AK. Prowadził wraz z podległymi sobie oddziałami działania dywersyjne, wywiadowcze i walkę partyzancką na terenie Zamojszczyzny. Jego oddział odbił z rąk Niemców dowódcę AK Konrada Bartoszewskiego ps. "Wir" oraz Marię Piasecką ps. "Zar" z więzienia w Biłgoraju. W czerwcu 1944 roku przebił się z niewielkimi stratami z okrążenia w partyzanckiej bitwie pod Osuchami, w której poległo kilkuset Polaków. Po wkroczeniu Sowietów aresztowany, więziony w więzieniu NKWD w Biłgoraju, Lublinie i Brześciu. Od października 1944 r. do stycznia 1946 r. internowany wraz z innymi żołnierzami AK w specjalnym obozie w Riazaniu. Zwolniony, po powrocie do kraju osiedlił się w Rembertowie pod Warszawą. Początkowo pracował w Polskiej Agencji Drzewnej "Paged" a następnie w Spółdzielni "Samopomoc Chłopska". Pomimo inwalidztwa wojennego, (został ranny w czasie odbijania z aresztu Konrada Bartoszewskiego), pracował do emerytury oraz aktywnie udzielał się społecznie, szczególnie pomagając kolegom kombatantom. Mieszkał w Otwocku. Czesław Mużacz w lutym 1944 r. został awansowany do stopnia podporucznika, a po wojnie do stopnia kapitana. Za swoją działalność wojenną odznaczony został Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari, Krzyżem Walecznych, Krzyżem "Za Wolność i Niepodległość" z Mieczami, Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami oraz Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Polonia Restituta za pracę i działalność społeczną. Otrzymał tytuł honorowego obywatela Józefowa. Zmarł 14 maja 2014 roku.

Biorąc pod uwagę powyższe, wydanie zarządzenia zastępczego w sprawie nadania nazwy ulicy Czesława Mużacza „Selima” w gminie Józefów, jest uzasadnione.

Na niniejsze zarządzenie zastępcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, złożona za moim pośrednictwem, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

WOJEWODA LUBELSKI

Przemysław Czarnek

Otrzymuje:

- Przewodniczący Rady Miejskiej w Józefowie
- Burmistrz Józefowa

Do wiadomości:

- Instytut Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Oddział w Lublinie